

БАЧЕННЯ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВНИХ МЕХАНІЗМІВ ФІНАНСУВАННЯ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ

Грузєва Т.С., Гречишкіна Н.В., Курило Т.М., Дубовик В.Ю.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Вагома роль економічних детермінант у формуванні здоров'я населення та визначенні доступності послуг охорони здоров'я обумовлює пильну увагу до питань підвищення добробуту та забезпечення фінансового захисту при необхідності отримання медичної допомоги. На глобальному рівні прийнято низку стратегічних документів, спрямованих на досягнення загального охоплення послугами охорони здоров'я усіх людей, незалежно від матеріальних статків, соціального статусу, місця проживання тощо. ВООЗ проголосила 12 грудня Днем загального охоплення послугами охорони здоров'я і закликала країни створити ефективні системи охорони здоров'я (СОЗ), які б забезпечили надання якісної і доступної медичної допомоги населенню без надмірних фінансових труднощів.

Однією з важливих передумов досягнення загального охоплення населення послугами охорони здоров'я є міцна та ефективна СОЗ з належним фінансуванням, управлінням, ресурсним забезпеченням. З огляду на актуальність питань фінансового забезпечення охорони здоров'я, збору, акумулювання та розподілу ресурсів, було проведено соціологічне дослідження щодо бачення майбутніми фахівцями охорони здоров'я перспектив розвитку національної СОЗ, механізмів її фінансування.

Дизайн дослідження передбачав проведення соціологічних опитувань серед студентів III-VI курсів ВМНЗ за допомогою спеціального інструментарію. Його розроблено учасниками українсько-польського проекту «У пошуках ефективних та результативних рішень для систем охорони здоров'я Польщі та України – провідні проблеми та основні напрями діяльності». Проект

реалізовувався в рамках співпраці НМУ імені О.О.Богомольця, Варшавської школи економіки і Медичного університету м. Лодзь. В роботі було використано соціологічний та медико-статистичний методи.

Результати дослідження засвідчили невисоку оцінку респондентами доступності послуг охорони здоров'я. Зокрема, в комунальних і державних закладах охорони здоров'я (ЗОЗ) на низьку доступність медичних послуг для населення вказали 28,4 на 100 опитаних. Згідно з відповідями респондентів безумовно неефективною вважають систему 24,3 на 100 опитаних, неефективною – 14,6, скоріше неефективною, ніж ефективною – 26,2.

Фінансування охорони здоров'я 87,5 на 100 опитаних назвали найбільш вагомим чинником, що впливає на ефективність СОЗ. Також значущими названо медичну оснащеність ЗОЗ (88,2), організацію медичної допомоги (82,5), витрати на ліки (80,3).

Не підтримали думку про безоплатність лікування в існуючій СОЗ 69,4 на 100 опитаних, про рівні можливості лікування всіх – 63,7, добрі умови лікування – 60,1, легкість потрапляння до лікаря – 33,3 на 100 опитаних.

Студенти вважають, що існуюча СОЗ найкраще служить для посадових осіб ЗОЗ (78,3 на 100 опитаних), для власників приватних ЗОЗ (72,7), для фармацевтів (42,5). Тоді як для пацієнтів її визнали ефективною лише 13,1 на 100 респондентів, для лікарів – лише 22,7 відповідно. Першочергового удосконалення, на думку студентів, потребують якість медичної допомоги (47,5 на 100 опитаних), її фінансування (47,0), забезпечення доступності послуг (43,5) тощо.

Респонденти вказали на потребу у поліпшенні фінансування екстреної медичної допомоги (78,9 на 100 опитаних), стаціонарної (70,8) та високоспеціалізованої (72,4), спеціалізованої амбулаторної (63,4), первинної медичної допомоги – (54,5).

Бажаною формою фінансування СОЗ її майбутні фахівці вважають змішану (з частково суспільних і частково приватних фондів), яку підтримали 67,7 на 100

опитаних. Водночас, 16,7 на 100 опитаних підтримали приватну форму, а 15,6 – державну.

При змішаній системі фінансування оптимальною пропорцією визначено 50 на 50, що підтримали 38,1 на 100 опитаних. Іншими варіантами було вказано 30 на 70 і 40 на 60, за що висловилися по 16,7 на 100 опитаних.

Для підвищення ефективності СОЗ пріоритетними заходами, на думку студентів, є зміни засад фінансування (91,0 на 100 опитаних), системи навчання фахівців (89,1), запровадження медичного страхування (75,7 на 100 опитаних).

Отже, аналіз результатів опитувань студентів медичного університету щодо оцінки існуючої СОЗ в Україні виявив їх бачення стосовно проблем фінансування СОЗ та шляхів їх вирішення. Понад 70 зі 100 опитаних оцінили існуючу СОЗ як неефективну через низку недоліків.

Лише п'ята частина опитаних підтвердили доступність первинної медичної допомоги, шоста – безоплатність лікування, десята – добре ставлення до пацієнта та добрі умови лікування. Потребу в поліпшенні якості медичної допомоги відзначили 41,6 на 100 опитаних, підвищенні доступності – 35,6; оптимізації фінансування медичних послуг – 41,1 на 100 опитаних. Потребують збільшення фінансування екстрена (швидка МД (78,9), високоспеціалізована (72,4), стаціонарна (70,8), амбулаторна спеціалізована (63,4), ПМД (54,5 на 100 опитаних).

Бажаною формою фінансування СОЗ студенти вважають змішану. При цьому максимальний розмір місячної заробітної плати лікарів в середньому повинен становити 52 тис. грн., стоматологів – 26 тис. грн., медсестер – 13,3 тис. грн., фізіотерапевтів – 14,9 тис. грн., фельдшерів екстреної (швидкої) медичної допомоги – 16 тис. грн.

Джерелами фінансування різних видів медичної допомоги на думку студентів є державні кошти та кошти обов'язкового медичного страхування. Покриття витрат переважно з власних коштів громадян можливе для оплати стоматологічних послуг (59,2) та санаторного лікування (67,6 на 100 опитаних). Кожен п'ятий опитаний допускає введення співоплати за візит до лікаря.

Результати дослідження свідчать про розуміння студентами медичного закладу існуючих проблем СОЗ, бачення шляхів їх вирішення, у т.ч. через зміни засад фінансування, впровадження системи обов'язкового соціального медичного страхування тощо, що доцільно враховувати при обґрунтуванні заходів з удосконалення СОЗ.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гуторова Н.О.

*Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, м. Полтава, Україна*

Необхідною складовою діяльності у сфері охорони здоров'я є фармацевтична діяльність, оскільки сучасна медицина неможлива без використання лікарських засобів та виробів медичного призначення. Підкреслюючи надзвичайну важливість і необхідність фармацевтичної діяльності, яка в цій роботі розглядатиметься як весь спектр господарської діяльності у цій сфері (починаючи від створення лікарських засобів та виробів медичного призначення до їх реалізації кінцевому споживачу – закладам охорони здоров'я або безпосередньо фізичним особам, як правило – пацієнтам), слід звернути увагу на ризики, які неминуче існують при її здійсненні. Потенційна небезпека заподіяння шкоди життю і здоров'ю людини підвищується також і тим, що цей вид діяльності у світовій економіці є одним з найприбутковіших. Окремі суб'єкти господарювання, прагнучі в першу чергу до отримання надприбутків, а вже потім дбаючи про здоров'я людини, вдаються до вчинення вкрай небезпечних правопорушень при розробці та випробуваннях фармацевтичної продукції, їх експертизі, реєстрації, виробництві, дистрибуції, транспортуванні, зберіганні, спеціалізованому інформуванні, рекламуванні,